मातृभाषा पिपल पुस्तकको बारेमा

यो ग्रन्थमाला भाषानुभव विधिबाट तयार गरिएको हो। यस विधिमा लेखकले आफ्नो अनुभवको कथालाई आफ्नै मातृभाषामा तयार पार्दछ।

यस किसिमका कथाहरू सत्य घटनामा आधारित हुनुका साथै गाउँका मानिसहरूको अनुभवसँग मेल खाने र आफ्नै मातृभाषामा लेखिएको हुनाले उनीहरूले यसमा बढी चासो लिन्छन्। वास्तविक अनुभवको घटनाबाट बनेका यस्ता कथाहरू पढ्दा नव साक्षरहरूले पछि आउने घटनाको अड्कल पहिले नै पाउँछन् जसबाट उनीहरूको आत्म विश्वास र वाचन प्रवाह बढ्दै जानुको साथसाथै आफ्नो मातृभाषा संरक्षण र संवर्द्धन हुने हुनाले यसको छुट्टै महत्व रहेको छ।

यो ग्रन्थमालाले नव साक्षर पाठकहरूलाई बोली-चालीको भाषाबाट कुशलतापूर्वक किताबी भाषामा लैजान चाहन्छ। जब उनीहरूमा पढ्ने बानी बस्दै जान्छ, परिष्कृत शैलीका नयाँ नयाँ लेखहरू पनि पढ्न सक्ने हुन्छन्।

प्रत्येक शीर्षक छुट्टा छुटै भएतापनि यस ग्रन्थमालामा प्रयोग भएका भाषाका विभिन्न रूप, शैली र संरचनाको माध्यमबाट नव साक्षर पाठकहरूले आफ्नो भाषाको विकास गर्न सक्दछन् भन्ने विश्वास गरिएको छ।

प्रकाशकः मातृभाषा केन्द्र नेपाल

लोहोरुङ

पिपल पुस्तक

लाङ्डोङ्मा नुङ् चुʔमीम्पा

हा꞉र्पा - चोप्बाङ सजील

मी?मी हार्र - लुम्पीऐ सजील

फीरीमा - मीःम सार

फीत्री?मा - काम्नुर पढालीखुवाचीम् लागी

Copyright © Mother Tongue Centre Nepal

Language: Lohorung

Language Title: Laangdongmaa Nung Chumimpaa

Author: Lal Bahadur Rai

Nepali Title: Hattisanga Jamkaabhet

English Title: An Encounter with an Elephant

Artist: Ratan Ale

First Edition: 2012

Copies: 500

Publisher: Mother Tongue Center Nepal

ISBN: 978-9937-533-56-0

The format for this Pipal Pustak book, as well as the Pipal Pustak series, originated with the United Mission to Nepal (UMN).

सीम्मीम्पा खानावाँ

१ लाङ्काम्चीनुङ् ऐ?वा बाजे खीम्पी खे?मे पाइटाची हला?

२ लाङ्डोङ्मा मान्ट?ल खाङ्टकुने ?

३ लाङ्काम् हाम्पी पीने हला ?

४ लाङ्डोङ् नुङ् हीङ्चामामाम् लागी हाम्पी लेल्लाहरे हला?

५ लाङ्डोङ् मानठा ढ्या साम्लाऐ या कासै हला?

६ ऐ?वा मीनेटढारी या काढाङ्से हला?

७ खल्सा हङ्सी कुमार माङ् लीसे हला?

८ लाङ्डोङबाङ्के खुरारा हाङ् हाम्पी खारे हला?

९ मा?याक्ट लवा खाङ्मार मान्ठा कीसीयुङ्से हला?

१० इग हानाम् लीसे हला?

पिपल पुस्तकको प्रयोग कसरी गर्ने ?

१) दर्शकलाई आवरण पृष्ठ देखाउनुहोस् र शीर्षक पढ्नुहोस् ।
त्यसपछि, उहाँहरूलाई यो पुस्तक के को बारेमा हो जस्तो लाग्यो, छलफल गर्न लगाउनुहोस् ।

२) दर्शकलाई आवरण पृष्ठमा देखिएको चित्रको बारेमा छलफल गर्न दिनुहोस् । (जस्तैः चित्रमा के देख्नुहुन्छ ?)

३) किताब जोडसँग पढ्नुहोस् । पढ्दाखेरी आफ्नो औंला अथवा प्वाइनटर (सूचक) ले प्रत्येक पढिरहेको वाक्य देखाउनुहोस् ।

४) वाक्यलाई जोडसँग पढ्नुहोस् र उहाँहरूलाई आफूसँगसँगै दोहोर्‍याउन लगाउनुहोस् । यसो गर्दा पनि आफ्नो औंला वा प्वाइनटरले पढिरहेको वाक्य देखाउनुहोस् ।

५) दर्शकलाई ३ देखि ४ जना सम्म पर्ने गरी स–साना झुण्डमा विभाजित गर्नुहोस् । प्रत्येक झुण्डलाई एक पटकमा एउटा वाक्य वा पुरै एक पेज देखाउनुहोस् ।

६) त्यसपछि प्रत्येकलाई पुरै किताब जोडसँग पढ्न लगाउनुहोस् । अथवा,

- प्रत्येकलाई पटकमा एउटा वाक्य वा एक पेज पुरै पढ्न लगाउनुहोस् ।
- यदि कोही आफै पढ्न नसक्ने हुनुहुन्छ भने कोही एक जनालाई सहयोग गरिदिन अनुरोध गर्नुहोस् ।

७) कथाको बारेमा केही प्रश्नहरू सोध्नुहोस् । किताबको अन्तिम पृष्ठमा भएका प्रश्नहरुलाई **refer** गर्नुहोस् ।

लाङ्डोङ्मा नुङ् चुʔमीम्पा

मामीʔलामीम्पा बेला लाङ्डोङ्नुङ् चुप्टी
खेʔमीम्पा, हाङ् लाङ्डोङ्भाङ्

चीत्रकारमी नीङ्ः रतन आले

ISBN: 978-9937-533-56-0

about me saying, "Where is Saila?" The elephant stood near me for forty-five minutes continuing to make a noise. For a few minutes, however, it stopped trumpeting, and I thought about running. I thought, "It is giving me a chance to run." But I could not run due to fear. The elephant was still there. However, I stood and quickly ran towards my friend to be safe, thinking even then that I would probably die.

When my friend saw me, he said, "Oh! We thought that you were dead, but you are still alive." I replied, "Yes, I am alive." I told my friend all about the pain and suffering I had experienced. After that, whenever I saw a black shadow of anything, I would begin to be afraid. However, with the passing of time, the fear gradually faded.

We should not be frightened when problems occur in our lives. Rather, if we become wise and work carefully, we can solve our problems. That is what I learned from this incident.

An Encounter with an Elephant

My home is in Sankhuwashabha Panma. In the year 1982, I left Sankhuwashabha to settle in Itahari Janta Basti. At that time, I began to work in a tax office of the Sunsari District Committee in the place Taraharaa, along with my friend. One evening, I was returning home from work with my friend. On the way, I said to him, "Let's leave work a little earlier tomorrow, okay?" Then my friend said, "Okay."

That very evening suddenly I saw something near a redwood tree. I yelled to my friend, "Elephant! Elephant!" My friend asked, "Where?" I told him, "Do not turn on the flashlight" but I was in the middle of saying it, when he immediately turned on the flashlight. Then the elephant turned and came towards us. Thus we were confronted by an elephant!

At that time we hadn't been expecting to meet an elephant. My friend fled, leaving me alone and crying in fear of the elephant. Then, I passed down under the trunk of the elephant, crawling on the ground, and wondered what I should do now. I saw a ravine nearby. Going down into the ravine, I thought in my mind that the elephant wouldn't be able to do any harm to me there. I stayed in the ravine lying flat, face down. My new cap, which I had bought that very day, was wet and muddy. I too, was wet and muddy. But the elephant was still standing near me.

The elephant standing near me was making such a loud noise that it seemed it would burst my eardrums. While I was lying in the mud, I overheard people asking my friend

काङाम् जन्म संखुवासभा पाङ्मा । काङा २०३९ नीङ्बी संखुवासभा बाङ्के इटहरी जनटा बस्टीबी टाइङ् हाङ् पेम्पकीङ् ।

२०५५ नीङ्, चेलाप्ल महीना बाङ्के काङा एक्क लाङ्काम्नुङ् सुनसरी जीबीसमी याङ् खोम्ठाम् टराहारा पानीपीया ढाँटबी योम्पक् मुबकीङ् ।

इ?या लाङ्काम्नुङ् ढाँटबाङ्के युटा युटा म खीम्पी खे?मा कामानुङ् लङ्पकाचीगा । लाङ्काम्नुङ् यामुचासे खे?मार लाम्फुबी लोसुङ्, "वेन्डा आयुबाङ् मीःक्म या?ल लङ्पक्ची यो" हाङ् लाङ्काम्ऐ लोसीङ् नु? । नाम् कीक्खेम्पा लेटा ।

तर तिमी त धन्न सकुसल बाँचेका रहेछौ !" "अँ म बाँचेकै छु नि " भनेर मैले भनें । मैले भोगेको सबै कष्ट र त्यस बेलाका मेरो दयनीय अवस्था बारे साथीहरुलाई भनें । त्यसपछि कालो छायाँ देख्ने बितिक्कै पनि म डराउन थालें । तर दिनहरु बित्दै जाँदा बिस्तारै बिस्तारै डर हराउँदै पनि गयो ।

जीवनमा कुनै पनि समस्या आउँदा कहिल्यै पनि आत्तिनु नहुने रहेछ । यदि हामीले होशियारीपूर्वक बुद्धि लगायौं भने समस्याको समाधान हुने रहेछ भन्ने कुरा मैले यस घटनाबाट सिकें ।

सोचें। नजिकैको खोल्सा भित्र पस्दा खेरी पो हात्तीले केही गर्न सक्दैन कि भन्ने ठानेर खोल्सामा घोप्टो परेर बसिरहें। त्यसै दिन किनेको मेरो नयाँ ढाकाको टोपी पनि हिलो र पानीले भिजेको थियो। म पनि हिलै हिलो भइसकेको थिएँ। तर हात्ती भने मेरो नजिकै उभिरहेको थियो।

त्यसै बीच मेरो कानको जाली नै फुट्नेगरी ठूलो आवाजले कराउँदै हात्ती मेरै छेउमा उभिरह्यो। म हिलोमा घोप्टो परिरहेको थिएँ र साथीलाई मानिसहरुले "साइँला खोइ त" भनेर आश्चर्य प्रकट गरेको मैले सुनें। हात्ती मेरो छेवैमा पौने घण्टासम्म कराउँदै उभिरह्यो। एकछिन कराउन छोड्यो र कुदौंकी जस्तो पनि लाग्यो। यसले कुदेर भागोस् भनेर ठूलो मौका दिइरहेको छ भनी सम्झें र भाग्न पनि खोजें। तर डरले तत्कालै कुदिहाल्न भने सकिन। किनभने हात्ती मेरो नजिकै थियो। अब चाँहि मारेपनि मारोस् भनेर उठें। अनि म हात्तीबाट बाचौं भनेर उँभो साथी भएतिर कुदें।

साथीले मलाई त्यहाँ आइपुगेको देखेर भन्यो, "ओहो! तिमीलाई त हात्तीले मारिसक्यो भनेर हामीले सोचेका थियौं।

काङे सीङ्लाङ्पी ही?लाप्ट लेःमीम्पा खाङ्टकुङ् हाङ् लाङ्काम् लोसुङ्, "ओइ, लाङ्डोङ्मा" कामानुङ् लोसुङ्। लाङ्काम्ऐ हाम्पी कामानुङ् लोसीङ्। काङे लाइट ऐःओबे लोभेटुङ् र?न ओबु। हाङ् लाङ्डोङ्मा टेउरीक्ट ऐम्पका। हाङ् चुप्टीखाराचीगा। हाङ्सङ्

लाङ्डोङ्मा चुप्टीखेʔ कामानुङ् मासमामीʔलाम्पा लेटा । लाङ्डोङ्मामी कीसीमावाऐ लाङ्काम्ऐ काङा याइडाइङ् हाङ् खो चै हाप्से ठाङ्पे पीना ।

काङा चै कीसीमावाऐ उम् सुँड खुक्माबाङ्के लेनीङ् हाङ् चेढीङ् खारीङ् । माङ् लेःमे कामानुङ् नीवाँबी

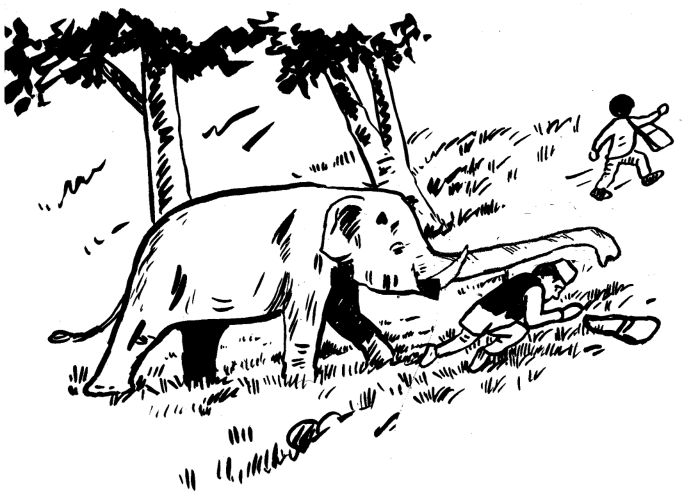

हात्तीसँग जम्काभेट

मेरो घर संखुवासभा जिल्लाको पाङमा भन्ने गाउँमा पर्छ । म वि. सं. २०३९ सालमा संखुवासभाबाट ईटहरी जन्ता बस्तीमा आएर सपरिवार बस्न थालें । त्यसै बेला म साथीसँग सुनसरी जिल्ला गा. वि. स. को कर उठाउने तरहरा ढाटमा काम गर्न पनि सुरु गरें । एकदिन साथीसँग ढाटबाट साँझपख घर जानको लागि भनेर बाटो लाग्यौं । मैले साथीलाई बाटोमा भने,“भोलि चाँहि आज भन्दा अलिक अगाडि नै बाटो लागौं है” ।

त्यो साँझको समयमा नजिकै सिसौको रुखनेर मैले झलक्कै केही बस्तु देखें, अनि साथीलाई भने,“ओई, हात्ती हात्ती !” साथीले सोधे, “खोइ कहाँ छ?” मैले, “लाइट नबाल” भन्दा भन्दै उसले बाल्यो । हात्ती फनक्कै फर्क्यो, अनि हात्तीसँग जम्काभेट भयो ।

त्यतिबेला त्यसरी हात्तीसँग भेट होला भनेर कल्पना पनि गरेका थिएनौं । हात्तीको डरले साथीले मलाई छोडेर उनी चाँहि रुँदै रुँदै उँभोतिर दगुरे । म चाँहि हात्तीको डरले सुँड मुनिबाटै घिस्रिदै छिरें । अनि के गरुँ र कसो गरुँ भनी मनमा

काङामी नीङ् लाल बहादुर राइ। कामखीम सुनसरी जील्ला इटहरी वडा न ८ टोलवीकास दक्षीणकाली, सुनसरी।

मी?लाउङ्। हाङ् खल्साहङ्सी भौम्मारक्रे माङ्स लेःहीङानी हला कामानुङ् काम नीवाँबी टाआ। हाङ् खल्साबी हु हु पोप्ढीङ् खारीङ्।

आक्कढाकामी टोपी आक्क दीनो?न इम्मीम्पा उम्चङ् टोपी सङ्क हीलनुङ् योवाऐ टाप्खो?मीम्पा लेटा।

काङा सङ्क हीलनुङ् बाखाटे?न पीक्खेॅम्पा लेॅटीङ् । लाङ्डोङमा काम् केॅक्पी?न येप्टीखेॅ?मीम्पा लेॅटा । काम् नाबाक् पक्लीङ् खेॅ?लढारी काम् केॅक्पी कासे येप्ढाङ्सा । काङा हीलबी पोप्ढीङ् खेॅ?मीम्पा लेॅटीङ् हाङ् लाङ्काम्नुङ् या?मीचीऐॅ काम्

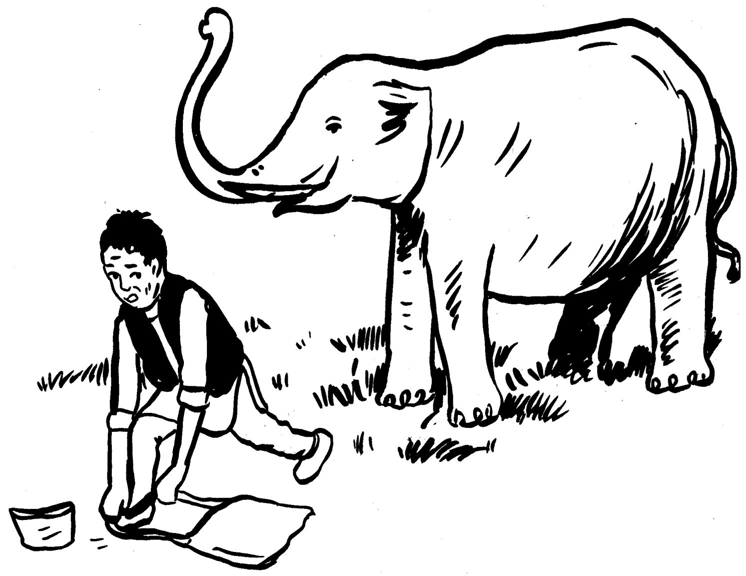

काः कीसीयुक्सीङ् । डीना सङ् लुखेॅसेॅ खारा, टाम्म टाम्म आक्क कीसीमा माखेसेॅ खारा ।

कानीम् जीबनवी सङ् काइसा टा?हाङ्स कानी आटेलीमा फेॅनीनीहा रछ । टर कानीऐॅ नुर? नीवां टीमा हाङ् काइसामी सामाढान लीऐॅ रछ कामानुङ् काङे इग घट्ना भाङ् लेॅटकुङ् ।

मीʔलाम्पा गना, आना ग हीङ्चाढाङ्नो ? अँ, का ग हीङ्चाडीङ् कामानुङ् लोसुङ्ची ।

आक्क काङे चोप्न आङ्मीम्पा टुक्मावा लाङ्काम् खेम्मीटुङ् । हाङ् काङे माइऐ लावा खाङ्टक्मार सङ्

खानावां सीम्मीम्पा खेमुङ् । साइलानाः कामीम्पा के खेमुङ् हाङ् सङ् काङा आक्रक्ल हीलबी पोप्ढीङ् खोʔमीम्पा लोटीङ् ।

पीम्मा कामासङ् नेन्टाङ्न या कासेकासे येप्ढाङ्सा । ४५ मीनेट ढारी याकासे योबा । ऐच्छक् याकामा

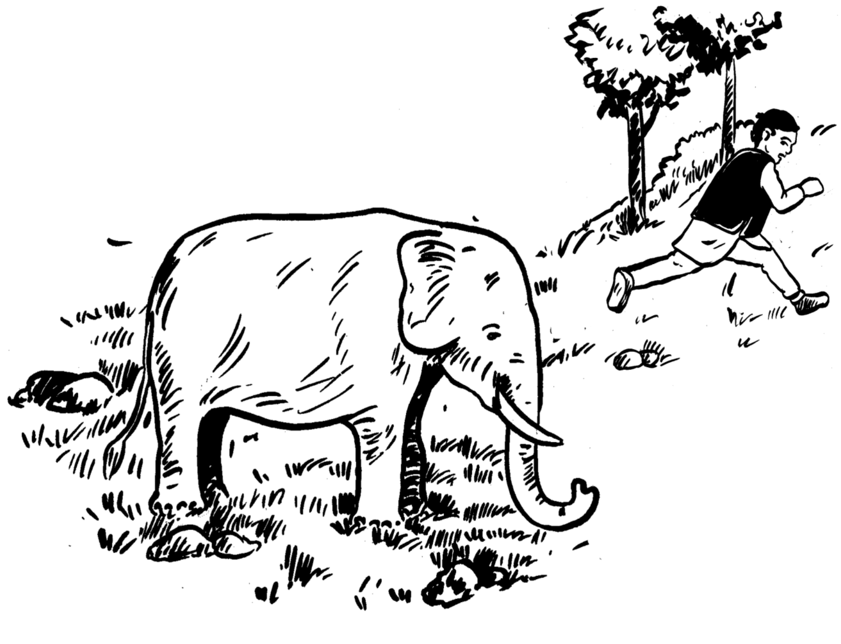

याइटु हाङ् पीम्मेरु मीनीङ् । गसे पील्लीङ्खे?ल कामानुङ् द्या मौका पी?मे पाईङा कामानुङ् मीनीङ् हाङ् पीम्मामीन्टीटीङ् हाङ्सङ् कीसीमावाऐ पीम्मा माहेङा । मान्ठाभने लाङ्डोङ्मा येप्ढाङ्मीम्पा लेटा ।

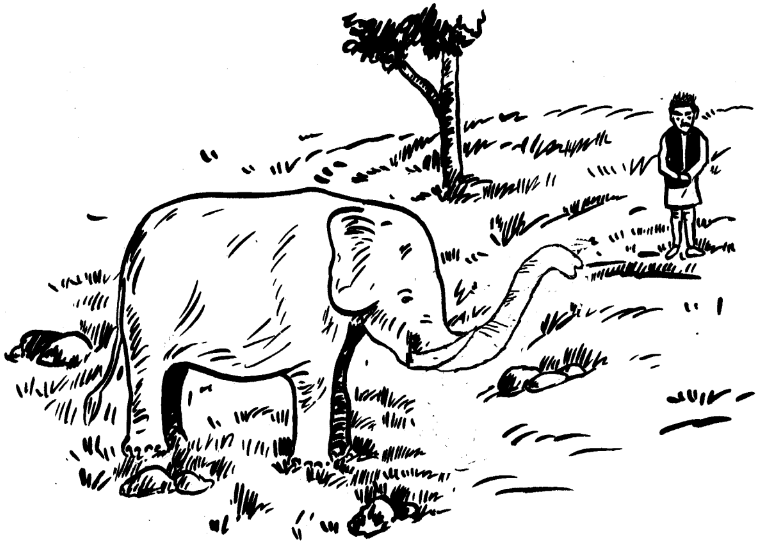

ह चै सेइङा हाङ्स सेइःङार कामानुङ् पगीङ् हाङ् पीनीङ् । काङा लाङ्डोङ्माभाङ् हीङ्चामा कामानुङ् ठाङ्पे लाङ्काम्चुऐबी पीनीङ् । हाङ् लाङ्काम्चुऐबी काङा टामीम्पा खाङ्टकीङ्मी हाङ् लोसीङ्मी, "ओहो, आना ग सीखाराना कामानुङ् काङ्के ।